

* * *

Војната ги обвива, пукотници што звучат како пневматско дупчење, бомбардирање од кое татни земјата и се тресе куќата, прозорците и дрвените подови крцкаат додека Бејли гледа телевизија на најгласно, радиото покрај неа известува за движењата на бунтовниците, областите во јужниот град под опсада. Надвор е прекрасен ден, вели таа, колку пати годишно е вака? Треба да има лимонада со сладолед во градината, Бен да пливка во базенот на дување, Моли и Бејли да се расправаат за хамотот. Наместо тоа, таа гледа надвор накај скршената колонада каде што од повеќе места се издигнува маслено темен чад, јунската топлина заробена во куќата поради затворените прозорците и француските врати, отворајќи ги прозорците само навечер. Таа повторно се обидува да му свони на нејзиниот татко, но сигналот е прекинат, а неговиот фиксен телефон е исклучен, броејќи ги деновите откако последен пат разговарале, гледајќи го како го носи кучето на прошетка облечен во којзнае што, таа стои на прагот од собата на Моли. Девојчето не станува од кревет, си ја чепка храната и не погледнува во мајка си. Ајде, вели Ајлиш, те молам, ми треба да се свестиш, немирите наскоро ќе запрат. Млитаво го гушка девојчето, па ја пушта, гледајќи ја како да ѝ се читаат мислите, мисли кои полека ја напуштаат. Електричната струја почнува да тепка, а потоа прекинат во миг ја раствора константата на електричното брмчење до елементарна тишина, продорните и постојани навали од војната непрекинато навлегуваат во мислите. Таа си вели дека тоа е звукот на камчињата кои се тркалаат на лимениот покрив, звукот на клинецот кој се кова, звуците на старата кола пред откажување, куќните аларми во околината свонат додека еден по еден не замолкнат. Бејли се качува горе и седнува до Моли на нејзиниот кревет и гледаат филм на лаптоп со пар слушалки кој го делат додека Ајлиш се обидува да чита

роман на долниот кат, ненадеен шум ја штрекнува и се качува држејќи ја книгата, таа стои во бањата и пушта вода од тоалетот без да го искористи, не секавајќи се каде ја ставила книгата. Во попладневните часови таа седи покрај прозорецот од спалната соба и чека детален извештај на Би-би-си додека Бен дремнува во креветчето. Вестите почнуваат и таа ги исклучува тресејќи се од бес, мислејќи, ова не е вест, ова воопшто не е вест, вест е цивилот кој го гледа војникот надвор од нејзиниот дом додека тој се излежува на вреќа со песок и си игра со својот телефон, вест е автоматската пушка која се потпира на вреќата со песок, тоа е смеењето на војникот, тоа се хартиите од брза храна и шолјите за кафе расфрлани по асфалтот, маалскиот пензиониран пар кој решил дека сака да си оди, вест е нивната кавга на влезната патека, тоа е жената што мавта со рацете за тоа што не може да се земе во колата, тоа е сопругот кој си ја замолчува сопругата, тоа е црната торба што жената ја држи во раце како дете, тоа е она што е внатре во торбата, вест е целата содржина на автомобилот, тоа е багажникот на кој што човекот треба да седне за да се затвори, вест е дека влезната патека е затворена за последен пат и куќата е темна ноќе, тоа е семафорот заглавен на црвено една недела пред да се исклучи, тоа е автомобилот што нема да се пушти преку контролниот пункт, вест е смалувањето на воздухот на улиците, тоа се затворените продавници, прозорите запечатени, зарипнатите кучиња кои лаат цела ноќ, најстариот син кој веќе не се јавува затоа што е премногу ризично да се јави и никој не знае дали е мртов или жив. Таа гледа воен офицер како јава црн коњ што кима со главата по улицата, неговата градба налик фризиски спортски коњ си помислува, рацете на јавачот одмараат во неговиот skut, неговите темни чизми светкаат до колена. Како се движи некако спокојно и кралски како да е само пратеник на законот кој е стапен на сила, војниците на контролниот пункт стојат и офицерот не се симнува од коњот, туку го мавта својот стап како да фрла клетви во воздухот. Таа го гледа коњот како го врти своето уво без да ја сврти главата, слуша како нешто што е надвор од немирната тишина, шепотењата на високиот четинар, како сонцето зрачи низ неговите лисја, може да ја слушне смртта што чека со раширени раце низ целиот град, смртта што чека да ја пуштат од небо. Оеднаш куќата почнува да шушка и се запали светлото покрај креветот, долу Бејли вика од радост, телевизорот е повторно вклучен во дневната соба. За момент таа има чувство дека нема војна, туку некаква воена вежба надвор на улица, коњот непречено се врти, јавачот облечен не за борба, туку за коњски излет најверојатно, со кафен кожен појас преку градите и смарагдна зелената вратоврска, како да галопира со копитата при некаква

воена вежба на асфалтот. Насмеан Буда облечен во маичка води некаква демонстрација за готвење долу на телевизија, часовникот на микробрановата печка трепка неонско-зелено, фрижидерот потпевнуваше некаква чудна, тивка и постојана мелодија. Толку многу треба да се направи сега од кога се врати струјата, таа става алишта во машината за перење и избира краток циклус и ги полни лаптопите и телефоните и го загрева оризот и турли-тавата, обидувајќи се повторно да го добие нејзиниот татко, гледајќи го како ја јаде ладната вечера, читајќи на свеќи, викајќи по кучето. Таа го вика Бејли да седне на масата и ја става турли-тавата во чинија и ја носи горе на Моли, која не сака да слезе, струјата тепка и повторно прекинува додека да стигне до горе. Ја треснува чинијата на масичката покрај креветот и зјапа во лицето кое нема да ја погледне, ѝ ја вади едната слушалка, ја крева во седечка позиција и ѝ ја става чинијата во skutot. Види, вели таа, ти ја донесов вечерата, нема ни да те замолам да јадеш со нас долу, но те молам обиди се да го јадеш ова додека е уште топло. Таа слегува долу, а Бејли ја гледа преку масата додека Бен го треска послужавникот со храна и ја фрла лажицата во воздух. Што ќе правиме со Моли? вели Бејли. Не знам, вели таа, навистина не знам, можеш ли да ми донесеш нова лажица од фиоката, види, сестра ти не е добро, мислам дека е депресивна, многу е тешко да се закаже термин во моментов. Бејли прави гримаса како да размислува. Таа треба да го исплука, вели тој, тоа е она што таа треба да го направи и тогаш сè ќе биде во ред. Да исплука што, можеш ли да ми донесеш лажица? Црвот, вели тој, зборувам за црвот.

Оваа безвоздушна топлина како што го заплетува заспаниот ум и се држи до сонот, таа е надвор боса во нејзината ноќница, таа мора да им раскаже на војниците за нејзиниот син, кој стои пред коњот да блесне во вивидните и најдлабоките бои на ноќта, животинската топлината поминува во нејзината рака, знаејќи го овој мирис не на коњот, туку на човекот, гласот што му припаѓа на главниот полициски инспектор, Џон Стамп, очите што ја надгледуваат. Дојдовте кај мене по вистината, вели, да ви покажам нешто од тоа. Тој во раката држи огледало и она што таа го гледа е лице кое не е нејзино, туку на некоја стара караконцола, Џон Стамп одземајќи ѝ го огледалото и кога таа повторно ќе погледне, нема ништо во неговата рака. Невозможно е да се види вистинското јас, вели тој, можеш да го видиш само она што не си или што сакаш да бидеш -- Коњот нежно се движи наназад, ја крева главата и 'ржи на нешто што тропа зад него. Вистинското е секогаш пред тебе, но ти не го гледаш, можеби ова не е ни избор, да го видиш реалното би било да ја продлабочиш реалноста до длабочина во која не би можела да живееш, само кога би можела да се разбудиш-- Коњот

се поклонува, се оддалечува, заборавив да се облекам, вели таа, гледајќи ги нозете, ладно ми е, треба да влезам во куќата - Бејли стои на прагот од нејзината спална соба и ѝ вика да се разбуди. Будна сум, вика таа, слушајќи свиреж, а потоа силна вибрација како нешто да се закопа од експлозија во земјата. Цело време е сè поблиску, вели Бејли. Се плаши да погледне низ прозорецот, му вели на Бејли да застане до вратата. Улицата облеана со рана светлина, контролниот пункт празен освен еден млад човек кој стои сам на раскрсницата и изгледа како да чека наредба да го спушти оружјето и да оди на училиште, и Тојота Ленд Крузер кој забавува. Застанува на контролниот пункт и двајца тешко вооружени војници излегуваат оставајќи ги вратите отворени и повикуваат кон младите. Бејли седи на страната на неговиот татко од креветот и буричка низ фиоката покрај креветот. Што е ова? вели тој, држејќи нешто што таа не може да го види. Врати го тоа, вели таа, ајде, треба да го однесеме овој душек долу. Таа го трга јорганот и чаршафот од креветот и тивко зборува со Лери додека го виткаат и носат душекот низ вратата по скалите, колку проблеми имавме да го внесеме во собата и колку беше забавно отпосле, таа го влече душекот надолу по скалите, но Бејли не може да го свитка околу столбот, и штотуку успеа во тоа кога душекот повторно се исправи и бутна фотографија од сидот, и таа падна покрај неа додека не удри на земја во ходникот. Таа се потпира на тежината на душекот, Бејли или премногу бутка или воопшто не се држи, успори малку, вели, ќе ме собориш по скалите. Не правам ништо, вели тој, душекот има свој ум. Го носат душекот во дневната соба и го ставаат на предниот прозорец, темен чад полека се навива над покривите, војниците и Ленд Крузерот ги нема. Што мислиш? вели Бејли. Мислам дека е најдобро ако живееме долу некое време, вели таа, немирите можеби нема да се приближат премногу, но веројатно е најдобро ако спиеме овде. Нејзиниот телефон свони горе и таа трча да го земе. Тато, вели таа, многу ми е мило што успеа да се јавиш, цело време се обидувам да ти свонам, со денови немаме струја, дали е сè во ред таму каде што си? Само што бев во градината, вели тој, има наезда на англиски бршлен од кај соседот, тој тоа го прави намерно, да знаеш, го пресеков минатата година, но упорно навлегува преку сидовите и покривот на бараката, ќе покоси сè што сум посадил, му се јавив и му тропнав на вратата, но тој не одговара, кажи ми, не можам да ги најдам ножиците со долги рачки, претпоставувам дека ги имаш земено без да ме прашаш. Таа се воздржува обидувајќи се да се сети на ликот што го знае целиот свој живот, но наместо тоа среќава само нешто налик неговиот матен одраз на вода. Тато, вели таа, јас бев толку загрижена, не знам кога ќе можам да се сретнам со тебе. Не грижи

се за мене, вели тој, ќе бидам добро. Ах, вели таа, штотуку се сетив, мислам дека ги имам во бараката. Имаш што во бараката? Ножиците, ми ги даде кога ја сечев цурајката, слушај, дали си сигурен дека сè е во ред, дали имаш доволно храна, дали ти треба нешто во моментов? Кога му спушти, таа стоеше пред фотографијата што падна на подот. Ја зема и го гледа Марк како дете со кренати палци како излегува од воден тобоган, дрвената рамка е лабава иако стаклото е сè уште недопрено, не може да се сети од каде е фотографијата. Сен-Жан-де-Монс, си вели таа гласно. Што беше тоа? - вели Бејли од дневната соба. Што беше што? вели таа, гледајќи го неговото лице и гледајќи го Марк, на крајот на краиштата навистина се слични.

Брз ладен туш, можеби и последен деновие, ја вика Моли да се симне и ја заклучува вратата, стои пред водата со стиснати заби и потоа влегува. Косата ѝ паѓа во рацете небаре сонува. Ї паѓа покрај нејзините нозе како некое темно водно растение и кога излага од тушот, го лови и го испушта во тоалетот. Ненадејни звуци од тешки огнени оружја одсвонуваат, таа оди до прозорецот и се обидува да види надвор, невозможно е да се знае колку се далеку, нежното сино небо над дрвјата, колку дена поминаа откако Моли последен пат ја врза панделката во косата, сигурно има две недели. Таа се затекнува себеси како стои пред Моли со рацете на колковите. Те замолив да се симнеш долу, вели таа. Моли ја гледа зачудено и почнува да вика, ќе умреме, ќе умреме, Ајлиш ја влече за рака вадејќи ја од креветот, велејќи ѝ дека е доста, ја внесува во бањата, го пушта тушот и ја соблекува, ја става под вода без да внимава дали е ладно, гледајќи како нејзиното крешко тело не пружа отпор освен подигањето на раката за да си ги покрие градите. Нема да умреш, вели Ајлиш, сакам само да се симнеш долу, немирите нема да се приближат до куќата. Ајлиш влегува во тушот и почнува да ја мие Моли брзо со фланелот и клекнува на колена за да ѝ ги измие нозете, Моли се тресе, Ајлиш сè уште ја носи облеката, нејзините колена се натопени, ракавите од блузата ѝ се водени. Мора да се свестиш, вели таа, со кого сакаш да се сретне татко ти кога ќе влезе низ вратата, ќерката што ја остави зад себе или дух? Таа го крева погледот кон Моли и гледа насмеан, празен поглед. Но, тато не се враќа, вели Моли, тој не се враќа затоа што е мртов, не знаете, зарем не ви кажаа дека е мртов, се прашувам зошто. Прекинувајќи да ја мие, здивот ѝ застана во грлото, фланелот ѝ паѓа од рака додека таа полека се фаќа за да застане. Таа ја фати Моли за брадата со прстот и палецот и ѝ го крена лицето за подобро да ги види очите кои одбиваат да ѝ го сретнат погледот. Немој никогаш повеќе да го кажеш тоа, вели таа, не ни

помислувај на такви зборови, татко ти не е мртов затоа што никој не рекол, не знам што можеби си слушнала, но ништо од тоа не е вистина, нели сега нема вистина, не знаеш и никој не знае, вистината за ништо не може да се знае. Она што е собрано во телото, она што е заклучено во срцето се ослободува од Моли преку липање, стискајќи воздух со рацете, Ајлиш ја држи во прегратка, шепоти со неа, галејќи ја по главата. Влеговме во тунел и нема враќање, вели таа, само треба да продолжиме и да одиме додека не стигнеме до светлото од другата страна. Нежно палпирајќи ѝ го черепот, ѝ пени косата на Моли, чувствувајќи го умот низ нејзините прсти, што е тоа што мора да го мисли за животот, овој нејзин ум што беше толку полн со свет, но сега тој свет го нема, светот се излеа од нејзините очи. Таа ја суши Моли со жолт пешкир, потоа ја обвиткува околу неа и ја седнува на столот. Како што ми зборувавше за хokeјот, никогаш не губиш, или учиш или победуваш, не мислиш ли дека сега учиме, ми требаш да ми се вратиш, ми требаш повеќе од било кога. Моли го крева лицето, но лицето е празно и незаштитено како да поминала сета болка, а сега има само поглед, гледајќи надвор од ненаселено тело, гласот ѝ шепоти. Зошто се чувствувам вака ако тој не е мртов? таа вели, зошто го чувствувам тоа во моите гради цел ден, таму е кога спијам, таму е кога се будам среде ноќ, се чувствувам како нешто умира во мене, тоа е тоа, се плашам дека она што умира во мене е делот од тато што го чувам во моето срце, тоа е она што ме прави толку исплашена, многу сакам да го задржам во моето срце, но не знам како. Ајлиш се поместува за да ги фати рацете на Моли, но Моли ги крева рацете за да ја спречи. Сонував пред некоја вечер како се врати, вели таа, беше девет часот навечер и тој само влезе низ вратата и ги шутна чизмите и ги облече влечките, цело време бил на работа и не можел да си го најде неговиот телефон, беше толку едноставно, ја зеде својата вечера и седна покрај мене на каучот и ја стави раката околу мене, а потоа се разбудив. Ајлиш ѝ ја гали раката на Моли, гледајќи ѝ ги очите широко отворени и ѝ го гледа товарот на срцето, гледајќи како срцето трепери во јамата на нејзиното грло. Татко ти е цело време со тебе, вели таа, дури и кога го нема, тоа е смислата на сонот, татко ти дојде дома да те потсети дека е секогаш тука со тебе затоа што татко ти е секогаш жив во твоето срце, тој е тука со тебе сега со неговата рака околу тебе, и секогаш ќе биде тука затоа што љубовта што ни е дадена кога сме сакани како дете е засекогаш засолнета во нас, а татко ти те сакаше толку многу, неговата љубов кон тебе не може да се одземе ниту да се избрише, те молам не ми барај да ти го објаснам ова, само треба да веруваш дека е вистина затоа што е така, тоа е законот на човечкото срце.

Се буди во мракот на дневната соба, несигурна дали воопшто спиела, саатот на телефонот ѝ покажува дваесет минути по еден часот наутро, Моли залулка во нејзините раце, Бејли спие на душек покрај нив, креветчето турнато до сидот. Колку што продолжуваат бомбардирањето и пукотниците дневно, толку немирите престанаа во текот на ноќта, но нејзиното тело не верува во тишината, сетилното боцкање на нејзините нерви удирајќи длабоко во черепот. Таа се врти кон Моли, вдишувајќи го избледениот мирис на јасмин од нејзината коса, смирувајќи се под нејзиниот заспаниот здив, да посегне со раката и да го извлече ужасот од коренот, за да го погали умот во првобитното постоење. Нешто се крилести од темнината на нејзиниот ум и останувајќи многу мирна, потоа се врти од кон Моли, станува и оди во кујната. Небото е потопено со астрономски самрак, гледајќи ги дрвјата вкоренети во земјата, размислувајќи, повторно ќе има добрина, ќе има гласни и весели гласови, звукот на нозете кои бараат влечки и тропкањето на велосипедските тркала низ тремот.